

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta are de 2 ori: Joi și Duminică, Folia, cându concedu ajutătoare. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 8 fl. v. a. Tiară esterne 12 fl. v. a. pe unu anu edu 2 1/2 galbini mon. sunătoare.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. și r., și pe la DD. correspondenți. — Pentru scrie 6 cr. Tiară timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 76.

Braslovu 197 Octobru

1873.

Braslovu 18 Oct. n. 1873.

În zilele din urma regimulu turcescu transmis nouu memorandu catra poterile europene, în care redica mai multe accuze de amestec asupra reprezentantilor Austro-Ungariei din Bosnia, cari ei facora neajunse în cauză fugarilor crescini din Bosnia și resping inovativitatea ce i se facu dio partea Austro-Ungariei, care luă în apărare pe crescinii bosniaci fugari pe pământulu Austro-Ungurescu, sub stăma, ce suferu împilari și persecuțiuni sub turci. Memorandulu dico, ca chiaru agentulu Austro-Ungurescu Dragantschits a fostu instigatorulu și corifalulu comitetulu din Banjaluka, care sumuția pe crescini și acestă vice-consulu ar trebui departatu; asemenea vorbesce și despre Teodorovica consululu Austro-Ung. din Sarajero, care în processulu lui Aga Hussein în Banialuca pentru maltratarea locuitorilor fu prezentu la processu și se departă vendiendu, ca din tractare se nevinovativarea agei, der' îndata dupa aceea, primi o depesă dela c. Andrassy, și de atunci portă o vorba totu mai aspra și mai insolentă asupra turcilor, dicundu, ca nu se pôte sfa apasarea crescinilor, priu partinirile incuisionali, și pentru a molemi plangerile locuitorilor pretende acumu depunerea guvernatorulu din Banjaluka, a caimacamulu din Gradisca și a capitanulu Hussein Aga, și o multime de negociatori de acolo înca se se axileze. Acumu într'unu art. cam officiosu în „Montagrevue” se expectora Austro-Ungaria cu multa parere de reu, ca Turci' a redicatu atatea invinului asupra Austro-Ung. în acelu memorandu catra poterile europene, dicundu, ca-su fara temei, respingundu și împutarea Turciel, ca cu primirea cea mai distinsa a principulu Serbiel s'ar' fi facutu vreo demonstrațiune, care se mai respinse odata dio partea Austro-Ung. Articululu învesce, ca cabinetulu austriacu e resolutu a face capetu la acosta situațiune și a pretende satisfaciune. —

Despre nouă și pana acum nepracticăta tactica a Austro-Ungariei facia cu Turci' a, pe care o susutienea mai eri cu tôte bracielle, și cu orientulu, pentru ale carui nationalitati nu facia nece unu pasu de apărare, debutăza „Romanulu” într'unu articulu cu tôte francheti' a dicundu, ca intențiunea Austro-Ung. e a germania Dunarea spre a-si execută misiunea sa providentială în Orientu; Turci' a pere și cine o va eredi, intrăba și apoi si respunde „Rom.”, ca 3 suntu eredi: Austri' a, Russi' a și nationaliile din Orientu, adeveratul si legitimulu erede; înse de ôra-ce între aceste nationalitati domina o neincredere și neci principiulu de egalitate nu s'a potutu pana acum domicilă, temenduse unele de prevalenti' a și supremati' a celorlalte, asia Austri' a se simtiesce în stare mai favorabile decatu toti a se viri de singurulu erede; deacea -si a schimbatu politic' a tragundu cate unu firu de mero printre buclele nationalitatiloru, spre ale castigă aplicarea la planu. —

În Ungaria partit' a conservativa ôrasi redica capulu degradandu manipulara și nesuccesulu regimulu de facia; e. credu, ca voru deveni la ministeriu și la potere cu clericali, și atunci numai se va deschide edemulu fericirei, feudale ori absolutistice nu o spunu. —

Alegerile în Cislaiani' a s'au inceputu. Rezultatele pana aci cunoscutu suntu pentru federalisti

favorabile. La tôte întemplarea voru aduce aceste alegeri uscaru atat' a schimbare în viați' a monotona parlamentaria de pana acumu, ca voru face posibila intrarea în senatu a unui numaru mai mare de barbati noi, alta e întrebarea: castigă senatul prin acosta numai cuantitative s'eu și coalitative?

Opositiunea boema pare a fi decisă a nu intra în senatu. — Adeptii lui „N. fr. Presse” suntu în decadentiă, -si au perdutu mai tôte popularitatea; candidati partiei „germane liberale” adeca noii („die Jungen”), au reportatu asupra loru în Austri' a de diosu o victoria însemnata. S'au alesu adeca între 10 deputati numai 4 vechi („Alte”) de ai lui „N. fr. Presse” și 6 noi. Acesti din urma celu pucinu nu ascandu mat' a în sacu ci se dau pe facia de „prusaci.”

Interesanta este publicarea unui schimb de scrisori din timpululu celu mai nou între pap' a dela Roma și imperatul Germaniei. — Pap' a în scrișoarea lui se geluiesce despre urmarile, la cari suntu espusi catolicii în Germani' a, și crede, ca aceste nu se întempla cu voi' a imperatulu, dice, ca mesurile regimului germanu sapa tronulu și crede, ca imperatul va face finitu abuzurilor. Intre altele accentuă pap' a, ca „si protestanti apartin în unele privințe papii.” — Imp. Wilhelm respunde papii asicurandu, ca tôte ce a facutu regimulu seu, a facutu cu voi' a s' a. Pune vin' a pe purtarea popiloru înalti, cari nu voru a se supose legiloru tierii, dice, ca elu e chiamat dela D-dieu a padi pacea interna și vedit' a legiloru și protestati în contra asertiunei, ca si „elu (imperatul) că evangelicu ar' apartinē încatuva papii.” Imperatul dice, ca elu nu cunoste facia de D-dieu altu intermediariu de catu „pe Iesu Christosu.” — Correspondenti' a acest' a între pap' a și imperatul germanu caracterisēza în destulu lupt' a presenta a besericii cu statulu în Germani' a, dela a carei finitu bunu s'eu reu depinde esistiți' a statulu unitariu-centralisatu germanu, precumu -lu croiesce astadi Bismark.

Republicanii francesi luca din resputeri pentru de-a paraliză restauratiunea iminentă în Franci' a. Diurnalulu lui Thiers „Bien public” scrie, ca monarchistii cu agitatiunile loru nebanesci au dus'o statulu de departe, încatu Franci' a astadi e în fapta izolata. Itali' a s'a departatu cu totalu de ea și ce se atinge de Austri' a, apoi „statulu acest' a înca nu s'a reculesu,” va se dica, nu pre putemu basă pe elu. Datori' a republicaniloru, bonapartistiloru și tuturor, cari suntu pentru suveranitatea natională, e de a face finitu prin votulu loru, provisoriulu. Tier' a trebuiesce singura se intervina la regularea sôrtei ei. Cont. de Chambord e în Stiri' a, unde a primitu o deputatiune legitimista, la care i ar' fi spusu, ca nu vrea se ceda nimicu din programulu seu, din poterea divina. Actiele sale încep a cadé. —

Introducerea Pré Santiel Sale PROCOPIU IVACICOVICIU

în scaunulu de Archipastoriu și Metropoliu alu tuturor romaniloru ortodocci din Ungaria și din Transilvania.

(Capetu.)

(Presedintele comissariu Ioanu Metianu continua cuvintulu:)

Dupa ce, cumu disci, în virtutea decretulu

acumu cititu, alesulu nostru este intaritu în demnitatea de Archiepiscop și Metropoliu; și dupa ce, prin acosta intarire a primulu nostru actu de alegere efectuitu în modu constitutionalu, pre înaltulu locu a recunoscutu de nou și poterea de viați' a dreptulu nostru stravechiu, re'nviatu acumu de curundu: — credu cumca cu totu dreptulu putemu astadi, la diu' a re'nvierii drepturiloru nôstre besericesci, eschiamă cu acele cuvinte ale profetulu Davidu, ce le esprimemu și la serbarea învierii Domnulu nostru Iesu Christosu: „Acosta este diu' a, carea a facutu Domnulu, se ne bucuramu și se ne veselimu într'ens' a.”

Se cuvine se ne bucuramu și se ne veselimu înca și pentru alte două cause: un' a ca sânta mam' a nôstra beserica, carea pana aci eră îmbracata în doliu pentru môrta și perderea cea mare a memoritorulu nostru archiereu Andreiu, astadi depune doliu și se îmbraca în vestimentu de veselie, ca si-au capelatu pe mirele seu în pré dôm'n' a persôna a Excelentiei Sale, a domnulu archiepiscop și metropoliu Procopiu; — și alta cauza de bucuria, ca constitutiunea nôstra a doveditu înaintea Maiestatei Sale a Imperatulu și regelui nostru, înaintea regimulu Maiestatii Sale și înaintea tierii, a doveditu multa putere de viați' a și prin acosta s'a recunoscutu unitatea nôstra besericesca, acea unitate sânta, carea este chiamata a intruni pe toti confrati nostri din diferitele parti ale patriei sub scutululu seu, într'unu singuru corpu relegendariu, ca-ci numai acosta unitate pôte dá poporulu nostru fericierea timpuraria și cea eterna, prin adeverata cultura morala religioasă.

De aceea, concedeti-mi, domniloru și fratiloru, că, pre langa sentimentele nôstre de bucuria, se damu apresiune și sentimentelor nôstre de recunoscintiă, mai antaiu Maiestatii Sale Imperatulu și regelui nostru, urandu din anima: „Se traisca Maiestatea Sa Imperatulu și regele nostru,” (congressulu ură de trei ori „se traisca.”) și dupa acea înaltulu regimulu alu Maiestatii Sale pentru gratios' a recunoscere a constitutiunei nôstre besericesci. („Se traisca.”)

Dér', domniloru, ori catu de buna și liberala ar' fi constitutiunea nôstra besericesca, se nu nitamu, ca ea nu este însuși scopulu, ci numai unu midiu-locu ce duce la scopu, și ca prin urmare si ajungerea scopulu nostru pe terenulu besericescu, carele este binele și fericierea poporulu nostru, — e posibila numai prin o buna și întielptă întrebuintiare a drepturiloru nôstre constitutionalu.

Bun' a întrebuintiare a constitutiunei nôstre besericesci din partea capulu besericei nôstre, a Excelentiei Sale domnulu Archiepiscop și Metropoliu Procopiu, ni o grantéza trecentulu seu celu framosu de preste 21 ani în activitatea de archipastoriu, în carea necontenitu a lucratu la consolidarea besericei nôstre; ni garantéza tactulu, esperinti' a și întielptiunea sa, — pentru aceea toti, voindu binele și fericierea poporulu nostru, se ne grupamu în giurulu Excelentiei Sale, că în giurulu parintelui nostru, — se conlucramu cu densulu la regenerarea nôstra, ca-ci dupa dis' a sântulu Apostolu Paulu: „Toti ai lui Dumnezeu împreuna lucratori suntemu” (Cartea I. catra corinteni, capu 3. v. 9) — se ascultamu și se urmamu svatorile lui celo parintesci, dupa dis' a acelu-sai Apostolu: „Fratiloru! Ascultati pre mai marii vostri, cari prive-

ghieşa pentru suferinţele voastre." (Cătra Efraim, capu 13. v. 15.) Si proută tôte acestea, se-lu iubim si se-lu veneram, si că pre aleşu nostru si că pre parentele nostru, adică: si pentru demnitatea noastră, dăr' si pentru demnitatea arhierică, cu carea Domnedieu l'a binecuvântat. Demnitatea arhierică este atatu de mare, în catu si angurilor e grea si înfricoşată. Santii parinti ni-au lasat multe exemple frumoşe, că se cunoscem însemnătatea si marimea demnităţii arhierice. Dăr' voi şpune numai pe scurtu, ca însuşi Domnul nostru Iisus Christos, voindu se arete însemnătatea demnităţii arhierice, la care voia se înalte apostolii sei, la cin'a cea de pre urma se acolă de apellă pitôrele acelor'a-si. Din acést'a apriatu se vede marimea demnităţii arhierice, dreptce cu atat'a mai veros se-lu onoram pre Archipastorul nostru.

Èta Tu, pre bunule Parinte, caruiă Provedinți'a divină si beserie'a Ti-a încredinţat scaunul arhieriscopesc si metropolitau al marelui si memoritorului nostru Andreiu, caruiă Provedinți'a si beserie'a Ti-a încredinţat continuarea opurilor si cultivarea creatiunilor lui, caruiă Provedinți'a si beserie'a Ti-a încredinţat carm'a corăbiei năstre besericesci, aceliă pre multu încungiarate de valari — primesc acést'a carm'a, acést'a conducere, cu acesi încredere si bunăvoinţi'a, cu carea Ti-o oferesce astadi beserie'a noastră reprezentată în acestu congressu, prin rostul nostru celu debil. Într'un'a cu acestea, primesc si asigurarea iubirei si a venerăţiunii năstre celei fişci si profunde!

Considera-ne, Te rugam, si Tu Parinte, de fişci tei, precum Te consideram si noi pre Tine de parintele nostru. Primesc-ne si Tu pre noi sub îngrigirea Ta cea parinţesca, precum Te primim si noi pre Tine în animela năstre. Adapostesc-ne pre toti sub scutul teu, că se nu rotacim si se nu se pierditam!

Èr' noi multumim Domnedieului parintilor nostri ca Te-a daruit pre Tine noua, multumim pre înaltulu nostru Imperatu si rege, ca Te-a întaritu de archipastorul nostru, Ti ostam multu ani de fericire, că se poti continuă opul marelui Teu antecessor Andreiu: fericirea bunului nostru poporu.

Ti uram multu ani de fericire, că se poti conduce corăbia besericei năstre la limanul dorit. Pentru că se poti vedé însuti realizate dorinţele Tale si speranţele năstre, si se Te bucuri înca aici pre pământu de rodnul ostenelelor Tale. Ti uram din carăntien'a animelor năstre: „Se traiesci! Se traiesci multu fericiti ani!”

Acumu comisariulu presiedinte pasiesc năntea Archiepiscopului-Metropolitu, si după ce-i face închinăţiune, cu man'a drăptă -lu conduce în scaunulu de Archiepiscopu si Metropolitu între urările congressului.

Archiepiscopulu-Metropolitu, ocupandu-si scaunulu arhieresc, adresă congressului aceste cuvinte:

„Marite congresse, domni deputati!

Îndreptandu cuvântulu meu cătra Voi, domni deputati, îndrept de odată cătra totu poporul român ort. din Ungari'a si din Transilvani'a, cu D-Văstre -lu reprezentati aici. —

În tôte dilele m'am rugat Domnulu meu cu santulu Efrema: „Dăme, despunătorulu victiei mele, nu-mi dă mie dăchulu lăşării, alu lăşării de stepanire si alu grăirii îndesării; ci dăreşe-mi mie, robulu teu, dăchulu carăntien'i, alu cugetulu ameritu, alu răbdării si alu drăgostei.”

„Audit'm'a Domnulu. Scuti'ta-m'a numele lui." (Psalmu 10.) „Dău a privitu la umilitin'a robulu seu. Facut'a mie bucuria mare" (Luca I. v. 48—49.) Eram pastoru la turma mica căventăloră si la mai mare m'a chiamatu. M'a chiamatu Domnulu se ocupa scaunulu de Archiepiscopu si Metropolitu alu romanilor ort. din Ungari'a si din Transilvani'a. Elu a binevoitu că acést'a chiamare se se exprime prin votulu Vostru, domni deputati si iubiti fi în Christos! Votulu vostru este acumu

recunoscutu si întaritu dela pre luminatul Imperatu si rege alu nostru Franciscu Iosifu I. precum întaleseram acést'a din pre nălt'a resoluţiune ce ni s'a celtu.

Marite congresse, domni deputati! Primesc acést'a grea funţiune besericesca, aci în cas'a Domnulu, în faci'a reprezentantilor besericei năstre; si în momentulu acestu solenu mi aduc aminte si repetesc rugăţiunea, ce mi-a ascultat'o Domnulu, acumu 20 de ani si mai bine, cându amu fostu întrodu de episcopu în eparschi'a Aradulu. Rugăţiunea mea de atunci, ce o repetesc acumu, este: „Parinte sante! Pazese-i pre ei toti, pre cari ii-ai datu mie întru numele teu, că se nu s'a oină cu mine!”

Sarcin'a de Archiepiscopu si Metropolitu alu romanilor ortodoksi din Ungari'a si din Transilvani'a, este grea si de mare însemnătate, însemna a ocupă celu mai vechiu scaunu de arhieresc, la cea mai vechia natiune în acést'a patri'a. Însemna si fi capulu besericescu alu unui poporu, carele, cu pre nălt'a voinţi'a a Maiestatii Sele ces. si reg. apostolice, a intrat în o era nouă de activitate, folosindu liberu drepturile ce le acorda institutiunile liberali ale besericei năstre spre dezvoltarea ortodocsiei.

La atat'a însemnătate a sarcinelor metropolitane, unu feliu de temere cuprinde anim'a mea, că ôre si-voi în stare a coresponde deplinu dorinţelor mele celor multe si grele?

„Adiutoriu meu dela Domnulu, celu ce a facutu cerulu si pământulu." „Întarire e Domnulu, celor'a ce se temu de densulu." (Psalmu 24.)

Adiutorulu acést'a este radiulu meu, si elu me întemna a prim' si a suportă sarcin'a de Archiepiscopu si Metropolitu.

Voiu portă acést'a sarcina si voiu exercé jurisdicţiunea ce este împreună cu dens'a, asi'a, precum demand santulu apostolu Pavelu, adică o voiu portă si exercé: „spre zidirea, dăr' nu spre respicirea văstră," si asi'a „nu me voiu rusin'a." (Corinteni II. c. 10. v. 8.)

Pre lângă acést'a nutresc speranţa tare, ca atatu Voi, onorati domni deputati si iubiti fi sufletesci, catu si poporul credinţos, ce Va tramiau aici, sunteţi deplinu petroni de însemnătatea drepturilor si dorinţelor ce le aveţi pre temelulu institutiunilor năstre besericesci precise în Statutul nostru organicu. Nutresc speranţi'a, ca veti folosi aceste drepturi cu scumpetate si veti implini dorinţele cu tôte consciinţi'a.

Iubitilor! Lucrandu asi'a, veti usoră sarcin'a arhiericilor vostri, si descliniţi veti usoră sarcin'a Archiepiscopulu si Metropolitulu vostru.

Pietatea, religiositatea si credinţi'a văstră, se nu fia mörte, ci se fia activă, adică împreunată cu fapte bune.

Lucrandu asi'a, veti si adeverati membri si santeli beserice, pre care Domnulu Domnedieu a respicm'at'o ce pre acumpu sangele unci'a nascutu fişulu seu celu iubitu, alu Domnulu nostru Iisus Christos.

Fă, Dăme, că cuvintele mele, precum părădu din anim'a mea, asi'a se între la anim'a fa-carui creştin, încredinţiatu pastoririi mele. Fă, Dăme, că poporul român ortodoccu din Ungari'a si din Transilvani'a, ducandu vîşta după învâşturile Tale, se se faca în adăveru beserica santita Tie, se fia locasul dăchulu santu, ca asi'a în natiunea întregă, în acést'a mare si frumoşă beserica a Ta, se va binecuvăntă si se va prēmari numele Teu, alu Tatulu si alu Fişulu si alu santulu Dăchu în veşci, Amico!

Castaretti' întonare: „În multu ani stepase!" — Èr' clerulu si poporul mersera pe rondu la scaunulu arhieriscopesc de fecera noulu Archiepiscopu si Metropolitu închinăţiunile de supunere si ascultare.

Apoi preotimes, ce avea se servése la sant'a liturgi'a -lu adusera pre marele arhieresc la locul amvonulu, de-lu îmbracă în vestimintele si ornamentele arhierice.

Sentimintele religiöse, (ce de comunu înaltă sufletulu nostru, cându assistem la sant'a liturgi'a si scotim la însemnătatea si despre întalesulu singurătelor acte ale ei, si ale cantaretilor ce parte înociescu, parte întregescu acele acte sante,) se stăreşcu si mai tare sub impresiunea sublimulu întelesu alu acelor din liturgi'a carei pontifica unu arhieresc. Cându se id, si cându se depune corôn'a, si pentru cel cându se id, si cându se depune omoforiulu, si de cel scl.

După sant'a liturgi'a, congressulu întregu învel pre Excelenti'a Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu până la resiedinţi'a arhieriscopescă.

În resiedinţi'a sa, Metropolitulu prim' mai înainte felicitările congressului condusu de bravulu seu presiedinte Ioane Metianu. Urme consistoriulu metropolitau. Apoi consistoriulu archiepsescu sub conducerea archimandritulu Nicolau Popea, a scriitorulu nostru besericescu de bunu nume; corpulu profesorilor, diferite corporatiuni, autoritatile civili si militari scl.

Într'aceea congressulu se reun' în beserica de -si autentifică protocolulu si -si închii sesiunea.

Dela încheiare trebuie se luam notiă desclini'ta de cuvântulu ce, în numele congressulu, Ioan Popoviciu Deseanu l'a adresat comisariulu-presiedinte Ioan Metianu, dreptu multumita pentru înteliginţi'a si loialtatea ce carl a condusu alegerea de Archiepiscopu si Metropolitu si a sigilat'o prin întronarea alesulu. Congressulu, cu urari de „se trăsca," si-espere consentimintulu seu la tôte cele dise de Deseanu în onora comisariulu-presiedinte. Cu adeverat' ochii omulu de atentiune serişă trebuie se se oprése la parintele Metianu, se caute la rol'a ce ar' si cum si-o implini. Până acumu înca valôrea acestui barbatu er' scotita la multi, dăr' numai în cerculu angustu alu cunoscutilor sei, ca-ci numai acesti'a avusera ocaziune s'o constate. Elu însuşi, de modestu, n'a cercat' se tréca înainte; în sesiunile trecute ale congressulu vorbi' fôrte rar si puçien, dăr' bine. Odată, într'o cauza în carea elu poté se dè mai bun informatiuni, a luat cuvântulu numai după ce l'a provocat' fia-ieratulu Metropolitu. Acumu, toritatele necesitate, l'a facutu presiedinte congressulu; la acést'a fd salutat' cu caldura cu atat'a mai mare, cu catu elu nu s'a îndesat' la aşemene onôre. Au acceptat' până s'o primése nu dela ambiţiunea sa personală, ci dela necesitate beserice si a natiunei. Odată presiedinte, înteliginţi'a si tactulu lui se desvelira în tôte splendôrea. La cuvânturile sale, puterea logice si foculu cugetelor, encescu mintile ascultatorilor, era cu suavitatea rostirei încanta animese. Se ferese de vorbe gôle. Cu sciinţi'a si cu elocinţi'a nu face parada, dăr' nu le lasa se lipseasca de acolu, unde trebuiesc se fia si se se validiedie. „Metianu a dobanditu locu în istoria," — a disu moltor'a unu carturariu mare alu natiunei năstre. Asia este. Elu, celu mai micu între frati, nu me încumetu se fia si ating' de acea sentinţi'a carturariulu, ci numai unu comentariu mi-asiu permite adică întielegu asi'a, ca numai rol'a ce ar' Metianu acumu a trecut' la domnulu istoriei, dăr' Metianu însuşi: elu este alu vitorulu nostru natiunali besericescu.

După încheierea congressulu urmă oşpetiulu si alte festivitati, despre cari alti s'au însarcinat' a scrie onorabili Albine. Deci eu fiescu că: „În taresce Dăme poporul teu, si binecuvăntă pre natiunea ta. Biruinta romanulu asupra alienilor dăruşeci-i, si padiesc cu crucea la speranţele năstre!" Jorgiu.

Procesulu maresialulu Bazaine.

Acestu processu grandiosu, despre care a disu apertorul lui Bazaine advocatulu lui Lachaud, ca după acel'a a lui Ludovic XVI-lea nu a fostu înca nici unulu mai mare, s'a începutu în 6 Oct. c. c. După ce s'au adunatu toti membrii consiliulu si a sositu si ducele de Anmala la 12 ôre în sal'a tribunalulu din Trianon, acést'a că pre siedinte alu consiliulu s'a asediatu pe fotoliulu seu în centru si a respicatu cu voce tare cuvintele sacramentale: „Siedinţi'a este deschisa, faceti se întru domnulu maresialu." Toti auditorii acépta în cea mai mare tăcere. Maresialulu intra urmatu de unu oficeru superioru alu gendarmeriei si investitu cu uniform'a s'a, portandu cordonulu mare alu legiunei de onôre si medal'i'a militaria pe peptu. Tie-

nendu chipiulu în mână se plăca pacinca salta consiliul și ia loca lângă defensorele seu. Presedintele de Aumale da îndată cuvântul greșierului, care apoi cetește deciziunea de punerea maresialului în naînța consiliului de rebelu. Maresialulu întru aceea sta nemiscat cu privirea atintită pe mîsa înalțea sa și se joca cu înelul de aur, care-lu pîrta în degetulu din mîna stînga. Presedintele ducele d'Aumale se adresăza apoi către dînsulu: „Domnule maresiale, redicată.” Bazaine se redica. Pr. „Numele și pronumele d'tale?” B. François-Achille Bazaine. P. Etatea d'tale? B. Sîsedececi și trei ani. P. Unde esti nascutu? B. La Versailles. P. Profesiunea d'tale? B. Maresialu alu Franciei. P. Domiciliulu d'tale? B. Parisu. Presedintele: „Siedeti, — greșiere, dati citire ordinelu de punerea în judecată și de formarea și componerea consiliului.” Ordinele susținute conținu presunțiuni suficiente contra mares. Bazaine.

Presedintele către Bazaine: „Ai auditu acușatiunea adusa în contra d'tale. Dăca aperiatoriulu și acuatoriulu publicu nu se opune, vomu face se între martoriiile.” — Dupăce d. Lachaud și comissariulu republicii au consimțitu la acăsta, se striga martoriiile după lista și o martoria după alt'a întra în sala. Acestea reprezintă tôte plasele societății. Generali, ofițeri, soldati, prenti, advocati, deputati, proprietari s. a. s. a. Cu totulu s'au strigatu la vreo 320 martori, dintre cari numai 54 suntu martori de desvinovărire; fîa-care martoru după prezentare se departă drasi din sala. Aparitiunea dloru Jules Favre și Gambetta că martori a produsu ôre care miscare între publiculu de facia asia și sosirea fostulu prefectu de politia în Parisu pe timpulu rebelului, Kératry. Atentiunea și curiositate publicului adîonse la strigarea numelui d. Rognier la culme. Rognier acăsta cu fisiomfă fara nici-o expresiune, cu perulu albu, slabu și subțirelu la trupu, îmbracatu în vestiminte cenusu a jucat un mare rol la tratările de capitulațiune între Friederich Carolu, Bismark și Bazaine. Actulu de acușatiune descopere despre purtarea lui lucrari, cari ni-lu reprezintă că pe unu eplonu prusianu — bonapartista. Mai dîosu vomu face cunoscutia și cu dînsulu.

După finirea strigării martorilor ducele d'Aumale se adresăza către Bazaine: „Dnule maresiale, poti se te retragi pentru cetera momente.” După 10 minute se re deschide șiedinti'a. Se da citire biografeii vietii militare a lui Bazaine. Noi amu publicatu dejă în scurtu acăstu „Etat des services.” Bazaine asculta cu mare interesu cetera curiculului vietii sale militare, în care regimente a fostu de cate ori și candu a fostu distinsu, avansatu și decoratu în Parisu, Afric'a Crime'a, Itali'a, Mexicu, până la campani'a fatală din 1870, în care că comandante alu unei fortareti mare a capitulatu rusinosu și a cadîutu în prisîncea prusaciloru, spre a stă acuma înaintea tribunalului se dă răspunsu la acușarea infirmosiată de tradatoriulu alu intereseloru patriei. — În fine se da citire conclusului comisiunei investigătoare militare subscrisa de Thiers, în care se formulăza causele, din cari s'au tramsis maresialulu înaintea consiliului de rebelu. Concluzulu acăsta este nimicitoriu pentru Bazaine.

Comisiunea investigătoare împuta maresialului Bazaine, că n'ar' fi avutu nici-odată cugetarea se ésa contra din Metiu, ca ar' fi refuzatu a face unu atacu de eliberare seriosu spre a se uni cu armat'a lui Mac Mahon, ceta ce se putea întimplă din parței; ca ar' fi facutu se créda lumea ca-i lipăscu munitiune, candu avea înca pré destulă; ca n'ar' fi vizitatu nici odată spitălarile și ambulantele, c'ar' fi cercatu în totu-deaun'a a se izolă pentru de a nu depinde dela nimenca; d'a se fi incurcatu c'unu ôre care Régulier, a caruia identitate nici macaru nu éra constatată, spre a puté țese negociatiuni politice, în locu de a face o încercare de liberatiunea armatei din Metiu; d'a fi propusu înca din primele zile ale lui Septembrie capitulațiunea inimicului; d'a fi corăspunsu directu cu inimiculu; d'a fi

predatu vulturii franciei și tóta munitiunea prusaciloru, dupăce a promis u ofițeriloru sei, că nu le va predă; d'a fi nimicitu scrisorile cari -lu compromitu.

Bazaine, dice comisiunea în conclusulu seu, este causă pierderii bataliei dela Sedan. Elu a întotîenutu cu inimiculu relatiuni, cari adusera cu sine capitulațiunea, elu a acceptatu clăuzule contrarie decretului din 1863.

Cetirea documentului acăstui a duratu trei cuarțe de ôra și a formatu protogulu l'a reportulu generalului Rivière, judelei de investiatiune. Reportulu acăsta este scrisu cu multa logica și cunoscutia de lucru și compus cu mare dibacia în ordonarea materiei colosale și cu deosebită și caracteristica preciziune și buna alegere a apresiunii. Reportorele geo. Rivière nu se teme a tăia în carne viă; dela primele pagine începundu, acusa energicu pe Bazaine și se siléscu a demostă, că planulu acăstoru'a a fostu, a paraliză pe imperatulu Napoleonu și a se izolă spre a trage folosu pentru persôna s'a ambițioasă din rezultatulu rebelului.

În șiedintiile consiliului din 7, 8, 9, 10 Octombrie s'au continuatu, ér' în 11 Octombrie s'au finitu citirea reportului acăstui'a fôrte compendiosu a lui Rivière, care conține mai întregă istori'a militară a rebelului din 1870.

Acte la procesulu Bazaine.

Ordinulu de dare în judecată din 24 Iuliu 1873 ordonă, că maresialulu Bazaine se compare înaintea consil. de rebelu diris. mil. I-a, pentru ca:

1-îu. Fiîndu comandantu superioru alu Metiului, a capitulatu cu inimiculu și a predatu orasiulu ce l'era cofilatu, mai înainte de a fi storsu tôte mijlocéle de apărare de cari dispunea și fara se face totu ceea ce prescria d'etori'a și onôrea;

2-a. Fiîndu comandantu superioru alu armatei Rhinului, a capitulatu în campu liberu, capitulațiunea avendu că rezultatu depunerea armeloru de trape;

2-a. Fiîndu ca, în aceleasi conditiuni, a capitulatu prin scrisu, fara se face ceea ce l'era prescria d'etori'a și onôrea;

Crime prevedute și pedepsite de art. 209 și 210 din codulu de justitia militară.

REPORTULU

asupra afacerii D-lui Bazaine, excomandantu șiefu alu armatei Rhinului, care a formatu obiectulu ordinului de a informă, datu de D. ministru alu rebelului la 7 Maiu 1872.

Prefacia. Prin deciziunea cu dat'a de 7 Maiu 1872, ministru de rebelu, în consecinti'a avisului emisu de consiliulu de ancheta înscarinatu de a examina afacerea capitulațiunei Metiului, a datu unu ordinu de a informă contra d-lui maresialu Bazaine, comandantu șiefu alu acestei armate.

Concluziunile formulate de consiliulu de ancheta în șiedinti'a sa dela 12 Apriliu 1872, suntu următorele:

„Considerandu că maresialulu Bazaine, prin depesiele sale dela 19 și 21 Augustu 1870, a facutu pe maresialulu Mac-Machon se decida marsiulu dela Reims pe Marn'a, pentru a duce ajutoru armatei Metiului; că tentativele de esire dela 26 și 31 Augustu nu potu fi considerate că destulu de seriosu pentru a operă nca diversiuone utile în armat'a dela Chalons; pentru aceste motive, consiliulu de ancheta opinéza că maresialulu Bazaine este în mare parte responsabilu de nenorocirile acestei armate.

„Consiliulu este de parere că maresialulu Bazaine a cautatu pierderea unei armate de 160,000 ômeni și a orasiului Metiu; că responsabilitatea l'incuibu cu totulu, și ca, că comandantu șiefu, nu a facutu ceea ce l'era prescria d'etori'a și onôrea.”

Consiliulu blama pe maresialulu de a fi întotîenutu relatiuni intime cu inimiculu, relatiuni cari n'au avutu de rezultatu de ceta una capitulațiune fara exemplu în istoria.

Dăca în precedintele sale avise consiliulu a blamat totu-déuna comandantii de plată, cari, șiliti a se preda, nu au distrus materialulu de rebelu înainte de a semnă capitulațiunea, și au datu astufeliu inimiculuiu resurse de cari a usatu cu largetia în continuarea rebelului, cu mai multa cură înca maresialulu Bazaine marita acăstu blamu.

Consiliulu l'au blaméza de a fi acceptatu clăuză din capitulațiune, care permite ofițeriloru de a jotr'a în caminele lor, dăndu prin scrisu parol'a de onôre de a nu servi contra Germaniei în tempolu rebelului.

Consiliulu l'au blaméza de a nu fi veghiatu în capitulațiune, conformu art. 256 din decretulu dela 13 Octombrie 1863, a smelloră sôrtes soldatiloru sei și de a nu fi stipulatu, pentru raniti și bolnăvi, tôte clăuzele de exceptiuni și de fortie ce ar' fi pututu obtine.

Consiliulu l'au blaméza, în fine de a fi predatu inimiculuiu drăpelele ce potu și trebuica se le distruga; de a fi pus astufeliu verfu umilierei braviloru soldati a caroru onôre éra de datori'a lui de a o salva.

Resultatele informatiunei capitulațiunei Metiului suntu consemnate în presentulu reportu.

Maresialulu Bazaine a facutu, că comandantu șiefu alu armatei Rhinului, cea ce-i prescria d'etori'a și onôrea?

Acăsta este cestiunea complectă ce trebuie resolvată. Pentru acăsta este indispensabilu expunerea fapteloru implinite în periodulu comădei exercéte de maresialulu. Acăsta expunere este divisa în trei parti corăspundendu următoreloru trei periode:

Operatiuni active dela 5 Augustu până în 1 Septembrie. — Blocărea dela 1 Septembrie până la 10 Octombrie. — Capitulațiunea dela 10 până la 27 Octombrie.

În urm'a acestei expuneri, s'au adunatu dezvoltările speciale ce compôrta examinare cestiuniloru relative la comunicatiunile artileriei și subsistentieloru.

Unu resumatu generalu grupéza faptele principale culesu prin instructiunea, și motivéza concluziunile finale ale reportului.

Adress'a de felicitare a comitetului junimeii romane din Romani'a adresată către d. Thiers, cu ocasiunea liberarei teritoriului Franciei de prusaci:

Monsieur A. Thiers,

Paris.

Le dernier soldat Prussien a quitté la France. C'est votre oeuvre.

La Jeunesse Universitaire de Bucarest a pris l'initiative de vous offrir a cette occasion une médaille commémorative. Elle veut éterniser ses sentiments pour le libérateur de la généreuse France.

Nous, le Comité chargé par cette jeunesse à lui réaliser son désir, nous exprimons à vous transmettre, au nom de la jeunesse des pays Roumains, l'expression de ses sentiments de reconnaissance et d'admiration pour votre grand patriotisme.

Vive la France, vive son illustre libérateur !

Président, Badesco.

Membres:

Tattarano, Bibicesco, Născescu, Badensky.

Responsulu domnului Thiers.

Nr. BADESCO, strada nouă Nr. 5.

Je m'empresse de vous accuser réception et de vous remercier de votre dépêche m'annonçant votre appel à la jeunesse Roumaine !

A. Thiers.

* D-lul A. Thiers.

Paris.

Celu din urma soldatu Prusianu, a parasitu Franci'a, acăsta este oper'a D-vôstra.

Junimea Universitară din București a luat u inițiativ'a de a ve oferi cu acăsta ocasiune una medalie comemorativă.

Ea voiesce se eternizeze sentimentele sale pentru liberatorulu generosel Francei.

Noi, Comitetulu înscarinatu de acăsta junime, pentru a — realiză dorint'a s'a, ne grabim a ve transmite în numele junimeii tieriloru Romane expresiunea sentimenteloru de recunoscutia și de admiratiune pentru marele D-vôstra patriotismu.

Trădeca Franci'a, trădeca înstrulu seu liberatoru.

*) Me grabescu a ve responde de primire, și a ve mulțumii pentru depesia cu care me anunțati despre apelulu facutu de D-vôstra către junimea Romani'a.

(„Vittoriulu”).

Expozițiunea universală dela Viena.

(Urmare.)

Secțiunea Tunisului a fostu una din acelea cari au terminat lucrările lor pentru ziua deschiderii: cu toată acestea remase unu timpul destul de îndelungat interdicia publicului. Cu toată ca atoci amu cautatu se patrundem acestu misteriu, nu este treb'a noastră de a cau'ta causele. Totulu este ca asta-di, din cauz'a gustului ce pare a fi presăditu la instalațiunea ei, si mai multu inca dia cauz'a varietății infinite a obiectelor si a costamelor cu colori viui si stralucitoare. secțiunea Tunisului atrage foarte multu atențiunea vizitatorilor.

Tabloulu ce prezintă această secțiune, trebuie se dicem s'pre a fi dreptu, este completu si mai cu s'ema foarte avutu in obiecte de mare interesu.

Inainte de a examina lungulu siru alu obiectelor espuse, trebuie se relatam cate-va consideratiuni generali asupra țerei. Scimu ca dintre to'te statele orientului Tunisulu a inceputu mai antaiu a lepeda vechile tradițiuni orientali, cari nu numai ca ar' fi opritu veri-ce miscare, veri-ce sboru catre civilizațiune, d'er' chiaru ar' fi nimicitu si facutu iluzoriu to'ta încercarea catre progresu.

Opera acest'a prezintă, asia d'er', mari dificultati, inse acestea paru acomu cu totulu invinsu, ceta precinu sub reportala industriei.

Conservandu totu stilulu caracteristicu alu țerei, lucru esențiale pentru perpetuarea istoriei unui poporu, industria europēa a obtinutu la Tunisu succesiuri ce merita cea mai mare atențiune. N'oua mai puțin de catu ori-cui ne este permisu se adresam una critica s'eu lauda asupra unoru personalitati; inse totu potemu se anticipam asupra celor ce istoria va înregistra asupra omenilor cari au contribuitu mai multu la dezvoltarea industriale a țerei lor.

Dintre toti, acela care a lucratu mai multu pentru a sc'ole Tunisulu din intinericiu unde pare ca sta voiosu, este excelentia sa Kasnadar, ministru alu beyului din Tunisu, fostu presiedinte la comisiunea dela expoziți'a din Parisu la 1867, si actualmente inca commissriu presiedinte la expozițiunea din Viena.

Galeria ocupata de expozițiunea Tunisului si a Marocului contine multe obiecte foarte curioase. Vom pune in prim'a linia: antiquitatile provenindu din sapaturile facute asupra sediementului vechiei Cartagine si alte orasie cartaginese, romane si arabe. Astufelu avem inaintea ochilor nostri una colectiune numismatică de monete, medalii de pe timpul lui Anibala. Suntu chiaru cate-va antierore vestitului capitaniu, si ceea ce le facu cu atatu mai curioase este ca suntu apr'pe noice pe lume; ca-ci istoria ne dice ca defensorii Cartaginei topisera totu bani lor s'pre a-i prefaca in arme. astufeluu in catu dupa ruin'a marei cetatii rivala Romei, to'te avutiile Cartaginei si chiaru pana la urmele limbii au disparutu de ona-data. In fine vedemu si cate-va „bas-reliefuri” si fragmente de statue romane. Treceam apoi la liosaturile, la corôrele, metasiile, chalarile cari fare contradicere au una valôre incontestabile, d'er' ceea ce se desosebesc mai multu de cele expuse in cele-lalte galerii ale Orientului suntu burzururile si borangicurile, acestea suntu mai alesu însemnate. Scimu ca acestea formeza, câ se dicemu asia, specialitatea industriei tunisiane. D'eca se p'ote se facemu una apropiere sub acestu raportu cu produsele de aceasii natura ale Romaniei, potemu se consideram numai doua puncte: avuti'a deseuriloru si subțirimea lucrului. Sub ambele puncte de vedere, comparandu borangicurile tunisiane si romane, atingu fa-cara in caracterulu loru nationale, una mare perfectiune; cu to'te astea inca din cauza ca industria mecanica este mai înapoiate in Romania, trebuie se constata-mo ca produsele acestei industriei tunisiane potu se braveze concurentia cu articolele analoge ale industriei europene.

La midiuloculu galeriei tunisiane vedemu unu pavilionu de stilo maoresu totulu de gesmu care reprezintă interiorulu unui sale de recepțiune a unui avutu arabu. Mobilele acestui salonu vapsite in rosio si impodobite cu auru prezintă unu aspectu destalu de originalu. Sofala, corôre, arme dispuse in panoplii, arme de focu, pasci încrustate cu argintu acest'a este complimentulu mobilare acestui salonu africanu; catu pentru restulu secțiunii, facundu una mențiune speciale pentru fabricatiunea

peiloru si a marocuinelor in care tunisiani escolēza mai antaiu de to'te, altu ceva nu mai gasim nimic de disu asupra acestei expozițiuni, ori-cumu inferiora expozițiunii din galeria turcēsa, despre care vomu vorbi in curundu.

Maroculu. — Catu pentru expozițiunea Marocului, nu contine nimica particularu si nu se distinge de acea a Tunisului de catu prin diferentia graneloru si alte produse ale solului, ca-ci produsele industriei propriu dias suntu mai identice. Este dreptu si totu-deodata interesantu pentru istoria civilizațiunii se observamu acest'a legatura intre Tunisulu si Maroco, ca amendoua aceste state posesă semnulul nostru alu civilizațiunii musulmane, precumu o vomu ved' pentru Turci'a. Studindu cino-va aceste trei expozițiuni va observa indata asemenarea loru, cea ce este una proba palpabile a influenței religiunii asupra spiritului si vietiei Orientalilor.

Acelasi fenomenu câ in Asia se produce si in Europa si indata ce religiunea se schimba se constata indata una schimbare complecta a caracterului civilizațiunii.

(Va urma.)

„Publicatiune. Blasiu.

(Capetu.)

22.

Se decide înființarea unei „Comisiune pentru casuri de epidemia” statoria din comisiunea sanitaria permanenta, cu drepturile si detorițiile acesteia, si inca din urmatorii 6 domni opidani: Dr. Nicolau Stoa; Rv. Dn. Ioane Fekete Negrutu, canonicu metropolitanu; Nicolau Solomonu, prof. gimnaziale; Stefanu Popu, prof. de preparandia; Georgiu Munteanu, prof. normale; si Beniaminu Filipu, negociatoriu, cu următoarele drepturi si detoriții ulterioare:

a) de a-se adunã si constitui sub presiedinti'a comisiunii sanitarie permanente si la conchiamaarea acesteia, de locu, catu ce va audi, ca amenintia cutare morbu epidemicu a-se apropiã de opidu, ori p'ote s'a ivitu.

b) indata dupa constituire-si a esopera prin preceptoru de lucru examinarea epidemiei, ce se-a ivitu, si a ada mediulocele pentru a-se pot' scuti opidaniu de capatarea acelei epidemii, si pentru a-se pot' mantui de ea cei ce-au capat'a'o; si despre aceste mediuloce pre opidani din casa lu casa a-i inventia, ma pre cont'a casii opidane a imprime si instructiunea receruta, si a-o distribui; si pentru clas'a mai seraca a procurã si mediulocele de vendecare. —

c) la casu epidemicu ivitu, ori suspitiosu de a fi epidemicu, a-lu aretã acest'a fara amenare autiției comunale spre incunoscentiare mai inalta, a chiamã de locu medicu intru ajutoriu, si a concurge din to'te si cu to'te poteriile intru mantuirea individului cadintu morboasu. — Si

anumitu in tempulu epidemiei colerice, ce amenintia si cu occasiunea aducerei acestei decisiuni:

d) de a-i instrui, si in casu de lipsa a-i constringe pre sangurataci neascultatori si prin deportarea loru cu putere fizica la inchisoria, era pre cei de stare mai considerabile prin multa amesurata de bani (1—10 fl. v. a. pre s'ema fondului de regulare si curatire de strade in opidulu Blasiu), câ se-si țienă curate locuintiile, se-le sventure in to'ta diu'a, si locurile, din care esu miosuri grele pre cumu: celea remase golite de ganioe, se-le ac'opere si astupe cu pamentu pr'opetu. —

e) de a constringe pre macelarii locali, câ in acestu casu extraordinariu, si in lips'a unui podu de taiatu de vite pentru carne: vitele loru pentru carne se si-le taie numai afara in campu lunga Ternava, si acolo se laso to'te partile neintrebuintiose, pedepsiindu altu-cumu in intiolesulu punct.

f) de a publicã, câ toti opidani se nesudeca a-si comperã din apoteca asia numite „Picuri de colera” apoi: a manancã mughaliu de aiu si si aiu numai singuru cu pane, a b' din candu in candu vinu si vinaru bunu mai vortosu de droadii togmitu cu fodormenta, (m. cretia) cu sementia de juniperu si cominu, — apa catu mai puțin, in floc se-si aburēca locuintiile cu oțletu tare de vinu care se-lu amirōse si ei, si se-le sfume cu sementia de juniperu.

In fine

g) de a face propuneri reprezentantiiei pentru revisiunea acestei decisiuni.

23.

Se decide, câ pentru taiarea vitelor de carne se-se edifice unu podu de taiatu in locu acomodabilu, — si anumitu inainte de to'te pre calea întreprenerei private, — si in catu acest'a nu ar' succede, pre spesele opidului.

Si se emita una comisiune statoria din judele si notariulu opidulu pentru a lua planu si condițiuni dela întreprenietorii privati ce s'ar' ada, — si de nu s'ar' ada: pentru a subterve planu sumptu proiectu de edificare, — in catu va fi cu potintia in 4, d'er' celu mai multu in 6 septemai dela datu.

Blasiu, 15 Iuliu 1873.

Isidora Domsia,
jude opidanu.

(Reflexiunile nostre voru urmã.) R.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de docente la scol'a populara romana din Arpatacu, prin acest'a se publica concursu.

Salariu anuale e de 200 fl. v. a. si 50 fl. câ bani de Cuartiru. Concurentii trebuie se tramita petitiunea la eforia scolastica s'eu la subsemnatulu pana in 30 Octobru.

Arpatacu in 16 Octobru 1873.

Franciscu Babosiu
presied. eforiei scol.

1—2

„ALBINA”

Institutu de creditu si economii in Sibiu.

Se aduce la cunoscentia publica, ca dezvoltarea favorabila a afaceriloru institutului nostru ne-a pusu in placuta pusetiune, de a deschide in mensulu statuteloru si alu regulamentulu nostru specialu cu 1 Noembre a. c. si ramulu imprumuteloru ipotecari.

Informatiuni tiparite asupra modalitatii si condițiuniloru, se dau dela directiunea nostra gratis. Sibiu, 13 Octobru 1873. 2—3

Consiliulu de administratiune.

Anuntiu.

Subscriberu are onore a face stimatului publicu cunoscutu, ce si-a deschisu cancellaria de advocatu in casele lui Reminoff Nr. 616 in strad'a Ili-eniloru in Fagarasiu, si ca va staru cu acuratetia a serv' onoratului publicu in ori ce sfacere, ce țien in sfer'a judeciale, adeca: civile, cambiale, criminale si urbariale; apoi in totu, ce atinge resortulu publico-politicu.

Fagarasiu in 16 Octobru 1873.

Ioanu Grama
advocatu.

1—3

Cursurile

la bursa in 17 Octobru 1873 stã asia:

Galbinu imperatecci	—	—	5 fl. 51 1/2 cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 08 „ „
Augsburg	—	—	107 „ 50 „ „
Londonu	—	—	112 „ 90 „ „
Imprumutulu nationalu	—	—	73 „ 40 „ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	88 „ 10 „ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	78 „ — „ „
„ „ „ temesiane	—	—	72 „ 50 „ „
„ „ „ transilvane	—	—	72 „ — „ „
„ „ „ croato-slav.	—	—	75 „ — „ „
Astuziile bancii	—	—	953 „ — „ „
„ „ „ creditulu	—	—	217 „ — „ „